

Хомяк Т. В.,
студентка,
Національний університет «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНИЙ КОМІТЕТ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ЯК СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Однією з характерних ознак міжнародного права є його спеціальні суб'єкти, які не притаманні іншим галузям права, тому досить важливим є питання, щодо тих утворень які є цими суб'єктами, що беруть участь у міжнародно-правових відносинах, а особливо ті, які не є повноцінними учасниками і які вступають в ці відносини лише частково.

Суб'єктами міжнародного права можна визначити учасників міжнародних відносин, які володіють правами та обов'язками, вони здійснюють їх на основі міжнародного права і у необхідних випадках несуть міжнародно-правову відповідальність.

До таких суб'єктів можна віднести:

- суверенні суб'єкти: держави, нації та народи, що намагаються утворити власні форми державності;
- несуверенні суб'єкти: міжнародні міжурядові організації, державо подібні утворення та інші самостійні політичні одиниці;
- специфічні суб'єкти: міжнародні неурядові та інші громадські організації, політичні партії, транснаціональні корпорації, фізичні особи (вони беруть участь у міжнародних відносинах лише епізодично).

Одним із таких спеціальних суб'єктів міжнародного права є Міжнародний комітет Червоного Хреста (*International Committee of the Red Cross*). МКЧХ є незалежною гуманітарною установою, яка була заснована в 1863 році у Женеві (Швейцарія) Анрі Дюнаном.

Діяльність МКЧХ направлена на захист жертв міжнародних і внутрішніх збройних конфліктів. Також вона є складовою частиною Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця разом із Міжнародною Федерацією і 186 національними товариствами. МКЧХ діє на основі Цивільного кодексу Швейцарії та до складу управління Комітетом входять 25 швейцарських громадян. [2]

За свою діяльність щодо захисту жертв війни МКЧХ тричі був нагороджений Нобелівською премією миру, так як зробив вагомий внесок в поліпшення становища військовополонених.

Поряд із поняттям суб'єкта міжнародного права, важливим та невід'ємним є поняття міжнародної правосуб'єктності, тобто характеристики суб'єкта міжнародних правовідносин, що виражає його здатність самостійно брати участь у цих правовідносинах, підпорядковуватися нормам міжнародного права та володіти міжнародними правами та обов'язками. [3]

Тому цілком зрозуміло, чому МКЧХ є спеціальним суб'єктом, тому що він не має повної правосуб'єктності, що виражається в тому, що він не може ухвалювати міжнародно-правові норми, що є прерогативою суб'єктів міжнародного права. А дипломатичні конференції з прийняття нових міжнародно-правових договорів скликаються Швейцарією на прохання МКЧХ.

Проте є ряд ознак, які все ж таки вказують на міжнародну правосуб'єктність МКЧХ. Зокрема серед них можна виділити:

- МКЧХ керується нормами міжнародного гуманітарного права (Женевські конвенції 1949 р. та Додаткові протоколи до них 1977 р.) хоча він не є учасником цих договорів;

- Підтримує постійні відносини з державами та міжурядовими організаціями, шляхом укладення з ними угод;

- Комітет має активне право посольств, що дозволяє засновувати регіональні делегації в інших країнах, задля здійснення своєї діяльності на місцях;

- Комітет є абсолютно незалежним від політичного чи іншого впливу з боку Швейцарії, як юридично, так і практично, тому що його відносини з Швейцарією базуються на основі норм міжнародної угоди.

Також Міжнародний Комітет Червоного Хреста має право на ініціативу, що прямо передбачено нормами міжнародного права, це розуміється як можливість пропонувати сторонам збройних конфліктів прийняти гуманітарні дії для того, щоб попередити наслідки, які можуть бути ними спричинені. Ці ініціативи повинні бути спрямовані на захист прав та інтересів жертв конфлікту та не виходити за межі норм міжнародного права. [2]

Цікавим є той факт, що МКЧХ не має конкретних обов'язків, тому що положення Женевських конвенцій 1949р. та Додаткових протоколів 1977р., їх прямо не передбачають, а лише вказують на те, що Комітет виконуючи конкретне право зобов'язаний виконувати покладені на нього у зв'язку з цим конкретні обов'язки. [1]

В теорії міжнародного права зустрічається думка про те, що неурядова організація може отримати статус суб'єкта міжнародного права шляхом надання консультативного статусу при міжнародній організації. МКЧХ має такий статус при Економічній і соціальній раді ООН та є спостерігачем при Генеральній Асамблеї ООН.

Отже, спираючись на вищевикладене можна зробити висновок про те, що Міжнародний комітет Червоного Хреста як суб'єкт міжнародного права має достатню правосуб'єктність для участі у міжнародних відносинах та виконує важливу роль у сфері забезпечення захисту жертв внутрішніх та міжнародних збройних конфліктів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лисик В. М. Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві. Автореф. дис. канд. юр. наук.12.00.11 / Лисик В. М. – міжнародне право. – К., 2008.
2. Неvara Л. М. Червоний Хрест і Міжпарламентський союз – особливі види неурядових організацій. Європейські перспективи № 4, 2010. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evp/2010_4/Nevara.pdf
3. Черкес М. Ю. Міжнародне право: Підручник.– 4-те вид., випр.. і доп.– К.:Знання, 2004.

Ткачук І. М.,
студентка,

Національний університет «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНСТИТУТУ НЕЙТРАЛІТЕТУ

Поняття нейтралітету є історичним, яке з часом дещо змінило своє первинне значення. Проблеми нейтралітету привертають значну увагу численних дослідників. Із процесом глобалізації та розпадом біполярної системи міжнародних відносин змінюється концепція нейтралітету, його сучасне розуміння і тлумачення.

Слово «нейтралітет» запозичено з німецької. Відповідне німецьке слово Neutralität походить від латинського neuter, що означає «ні той, ні другий».

У правовій доктрині використовують наступне класичне визначення нейтралітету – це юридичний і політичний статус держави, яка зобов'язується не брати участі у війні між іншими дер-